

Перший тур XII Української олімпіади з лінгвістики

7 і 8 грудня 2024 р.

Старші класи

Максимальна оцінка за кожну з чотирьох задач — 20 балів

Час виконання роботи — 4 години

До лінгвістичних задач крім відповідей потрібно надавати пояснення. Проте вказувати, як саме ви знайшли ті чи інші закономірності, або «математично» їх обґрунтовувати не варто:

- *гірше*: «поглянувши на речення 5 і 10, у яких використовується префікс X-, а в перекладах фігурує форма множини, робимо висновок, що множина утворюється додаванням до іменника префікса X-»;
- *краще*: «форма множини іменників — X-».

1. Японська мова

Данило Мисак

Нижче подано кілька слів японської мови (у наближеній транскрипції) з перекладами:

Слово	Переклад
шіма	острів
томо	усі
такадака	щонайбільше
сумізумі	закутки
цуне	постійність
кігі	дерева
томодомо	гуртом
кона	порошок
катагата	люди
кі	дерево
токідокі	інколи

Завдання 1. Перекладіть українською:

ката, цунедзуне.

Завдання 2. Перекладіть японською:

закуток, час, максимум, подрібнено, острови.

Примітка. Японська мова належить до японо-рюкюської мовної родини. Нею розмовляє близько 125 мільйонів осіб у Японії.

2. Ндалі

Данило Мисак

Нижче подано переклади мовою ндалі кількох словосполучень:

Українською	Мовою ндалі
їхній дідусь	uwisekulu waabo
ваша бабуся	unyokokulu wiinu
мої дідусі	aboosekulu
наші бабуся	aboomaama biitu
його бабуся	unginakulu
ваші дідусі	aboogusokulu biinu

Завдання 1. Перекладіть українською:

umaama, aboonyokokulu, aboowisekulu baabo.

Завдання 2. Перекладіть мовою ндалі:

мій дідусь, твоя бабуся, його дідусі,
наша бабуся, ваш дідусь, їхні бабуся.

Примітка. Ндалі — нігеро-конголезька мова, якою розмовляють близько 200 тисяч осіб у Танзанії і Малаві.

Слова мовою ндалі подано у спрощеному записі.

Нижче наведено набір речень мовою мартутуніра разом із перекладами:

- 1 **Jalwinyjarr winyartamalalha marnturruu.**
Горобець втомлював хлопчика.
- 2 **Majun wawayirnuru kurlwurryu.**
Черепаша шукає голуба.
- 3 **Kanparr nhurrtimanguru thalimanku.**
Павук вбиває вершника.
- 4 **Mangkarn pamararrilha nhukaa.**
Дух кликав диявола.
- 5 **Thungkupangkira malwunpalha marnturruu.**
Верблюд виручав хлопчика.
- 6 **Wakurra yangarnuru kuminku.**
Гава переслідує комара.
- 7 **Muyi wawayilalha nyimuu.**
Собака шукав мишу.
- 8 **Jalwinyjarr pamararrilha kulirryu.**
Горобець кликав папугу.

Завдання 1. Перекладіть українською мовою:

- 9 **Kumin winyartamarnuru wakurraa.**
- 10 **Nyimu nhurrtimalha kanparryu.**
- 11 **Kulirr malwunpanguru mangkarnku.**

Завдання 2. Перекладіть мовою мартутуніра:

- 12 Хлопчик шукає черепаху.
- 13 Вершник вбивав верблюда.
- 14 Голуб кличе горобця.
- 15 Диявол переслідував собаку.

Примітка. Мартутуніра — західноавстралійська мова пама-н'юнзької родини, останній носій якої помер 30 років тому.

Подано іменники марійської мови у називному та місцевому відмінках:

Наз. відм.	Місц. відм.	Значення
ваче	вачьште	плече
вашмут	вашмутышто	відповідь
вўргече	вўргечьште	середа
ер	ерьште	озеро
идалык	идалыкыште	рік
йолкопа	йолкопаште	рука
йомак	йомакыште	розповідь
йонгылыш	йонгылышышто	помилка
корно	корнышто	дорога
куэвўд	куэвўдыштö	березовий сік
ола	олаште	місто
пасу	пасушто	поле
пулашкамуно	пулашкамунышто	омлет
пулвуй	пулвуйышто	коліно
пучымьш	пучымышышто	каша
пушенге	пушенгыште	дерево
пылыш	пылышыште	вухо
тумо	тумышто	дуб
тўннык	тўнныкыштö	димар
шўкшудо	шўкшудышто	бур'яни
шўртö	шўртыштö	нитка
ыр	ырыште	копійка

Завдання 1. Утворіть форму місцевого відмінка для таких дванадцяти слів:

Наз. відм.	Місц. відм.	Значення
вольык	(1)	худоба
издер	(2)	сани
йўла	(3)	традиція

Наз. відм.	Місц. відм.	Значення
йылме	(4)	мова
кид	(5)	рука
кöргö	(6)	внутрішність

Наз. відм.	Місц. відм.	Значення
кўжгыт	(7)	ширина
кўтў	(8)	стадо
олмапу	(9)	яблуня

Наз. відм.	Місц. відм.	Значення
пелйўд	(10)	північ (<i>час</i>)
почеламут	(11)	вірш
шоньомо	(12)	думка

Завдання 2. Слова нижче не утворюють форми місцевого відмінка, однак наголос у них ставлять за тими ж правилами, за якими його ставили б і в попередніх словах із цієї задачі. Вкажіть ці наголоси:

Наз. відм.	Значення
агытан	півень
комбо	гусак
туньктышо	вчитель
ўдыр	донька
чичи	курчатко
чўчўньö	тітка

Примітка. Марійська мова належить до уральської мовної родини. Цією мовою розмовляє близько 300 тисяч осіб на Поволжі.

Літери ö та ў вимовляють, як о та у відповідно, але з більш просунутим уперед язиком. Літера н позначає звук, подібний до ng в англійському *sing*.